

Tromsø, 4. september 2023

Høringsuttalelse fra Nofima på spørsmål om «Hvordan øke FoU i næringslivet»

Nofima takker for muligheten til å gi innspill til regjeringens arbeid med å øke FoU i næringslivet. I tillegg til høringsuttalelsen fra FFA, som støttes fullt ut av Nofima, ønsker vi å fremme noen poenger.

Nofima støtter målet om å øke FoU i næringslivet og at næringslivet øker sin investering i FoU. Det grønne skiftet er en omstilling som krever kunnskapsbaserte løsninger for å lykkes, mer enn det som investeres i FoU i dag. Oppgiringen av FoU må spesielt skje i skjæringspunktet anvendt forskning og næringsliv der det er kort vei fra løsningene utvikles til der de brukes og oppnår ønsket effekt for næringsliv og samfunn.

Norge må investere mer i næringsrettede virkemidler som skaper samarbeid mellom bedrifter og forskning. Still krav om samarbeid og deling av kunnskap. Det bidrar til innsikt som forskere trenger for å styrke samarbeidet med næringslivet, og som næringslivet trenger for å øke strategisk bruk av forskning og utvikling. Som anvendt forskningsinstitutt for matnæringene erfarer vi i Nofima hver dag hva som er effektive virkemidler for å utvikle kunnskapsbaserte løsninger for næring og samfunn. Innsikt i næringslivets utfordringer og muligheter gjør oss i stand til å bruke hele verdikjeden av virkemiddelapparatet til å utvikle løsninger. Det går begge veier. Når næring og samfunn har innsikt i hva instituttsektoren kan bidra med blir løsningene målrettede og effektive. Insentiver, også i virkemiddelapparatet, som fremmer samspill og dialog mellom aktører øker kvaliteten av FoU og gir næringslivet økt motivasjon til å investere i FoU. Dette er vår erfaring i Nofima, særlig i Senter for Forskningsdrevet Innovasjon (SFI)'er, og i de tilfellene der Innovasjonsprosjekter i Næringslivet (IPN) er samarbeidsprosjekter mellom næring og forskning. Krav om samarbeid med godkjente forskningsmiljøer i offentlige investeringer til bedrifter gir treffsikkerhet og kunnskapsspredning for enklere og raskere omstilling. Det vil også ta ned risikoen og øke kvaliteten og gjennomføringsevnen i bedriftenes forskningsprosjekter, og stimulere til nye investeringer på tvers av bransjer. Gjennom prosjektsamarbeid bygges også gjensidig innsikt og langsiktige samarbeid som tas ut for eksempel i internasjonale prosjekter i EU.

De gode virkemidlene Norge har langs hele modenhetsskalaen sees i for liten grad ses som verktøy for å realisere og iverksette politikk. Grønt industriløft burde komme med en pakke SFier og IPNer som får i oppdrag å levere på målsettingene. Forskning skal ikke være for forskningens skyld – den leverer på samfunnets og næringslivets behov.

Nofima mener at økt FoU i næringslivet kan stimuleres ved å dreie mot mer *Forskning* fremfor *Utvikling* når fellesskapets midler investeres i FoU. Løsninger og kunnskap som samfunnet trenger for å lykkes i Det grønne skiftet må ikke låses inne i enkeltbedrifter.

Nofima mener at når anvendt forskning jobber sammen med næring stimulerer det til kreativitet og kunnskapsbaserte løsninger som er bærekraftige. Bedrifter og forskning sammen skal drive frem det grønne skiftet, og trenger gjensidig tilgang til forskningsfront og unik teknologi for å lykkes i innovasjon og nyskaping. Det er radikale endringer som må skje for å lykkes med det grønne skiftet. Utviklingen går for langsomt når enkeltbedrifter finner løsninger som er innelåst i bedriftene.

For å sikre forskningskvalitet og spredningseffekt, mener vi at en må stille krav om samarbeid mellom mottakende bedrift og godkjente forskningsmiljø i de viktigste investeringene av offentlige ressurser, og særlig SkatteFunn. I Skattefunnordningen kan Norge stimulere til forskningskvalitet fremfor rene utviklingsprosjekter ved å gi vesentlig høyere fradragssatser når prosjektet inkluderer samarbeid med FoU-miljø. Det vil gi økt kvalitet og mer effektiv bruk av fellesskapets midler, ved at statens investering kommer flere til gode. Det igjen vil stimulere andre bedrifter til å investere i FoU og videreutvikle effektive løsninger.

Vi viser til dokumentasjon beskrevet i detalj i høringsuttalelse fra FFA som viser hvordan andel utviklingsarbeid i Skattefunn har økt samtidig som samarbeid med universiteter og forskningsinstitutter i samme virkemiddel har gått drastisk ned i perioden fra 2009 til 2019. Det har skjedd samtidig som innretning og krav for finansiering i Skattefunn ble endret. Det underbygger potensialet som ligger i å endre innretningen av Skattefunn nå igjen for å oppnå ønsket effekt om økt forskning i næringslivet for å lykkes med det grønne skiftet.

Med vennlig hilsen
Nofima AS

Dette dokumentet er signert elektronisk

Bente E. Torstensen
Bente.torstensen@nofima.no
Administrerende direktør